

L'APRENTATGE A TRAVÉS DE LA LECTURA

EN FLON FLON I LA MUSETA

Elzbieta (traducció de Núria Font Ferré)
Editorial Cruïlla (Col·lecció Els pirates)

Autoria de la proposta

Pilar Andión (Escola Puig d'Agulles, Corbera de Llobregat)

Maria Arnau (Escola Santa Maria, Cervelló)

Carme Miró (Escola Joan Juncadella, Sant Vicenç dels Horts)

Josefina Vila (Escola Mare de Déu del Rocío, Sant Vicenç dels Horts)

Lourdes Torreblanca (Escola Sant Jordi, Sant Vicenç dels Horts)

1. JUSTIFICACIÓ

Les guerres existeixen de debò, no només a les pel·lícules.

En Flon Flon i la Museta" són els millors amics del món, sempre volen viure junts. Un dia, sense saber com ni perquè, una guerra els separa. Flon Flon deixa de veure a la seva amiga i ni tan sols pot parlar amb ella perquè, segons li diu la mare, la Museta "està a l'altre costat de la guerra".

Es tracta d'un conte de fàcil lectura, molt curt i amb moltes imatges, però alhora tracta de temes molt profunds: per una banda la guerra i per una altra l'amistat.

Per aquest motiu potser una molt bona excusa per a realitzar un projecte interdisciplinari, a partir del qual, es poden realitzar activitats referents a totes les àrees curriculars i de tipologies molt diverses.

2. TEMPORITZACIÓ I NIVELL

Aquesta proposta està pensada per a realitzar-la amb alumnes de 2n. curs de primària, al llarg del primer trimestre.

Donat que es tracta d'un projecte interdisciplinari, les activitats proposades es poden encabir a la programació de cada àrea al llarg de tot un trimestre. Això implica un treball previ de l'equip de mestres que intervenen a l'aula de 2n. per tal de decidir i programar les activitats pròpies de cada àrea.

3. METODOLOGIA

El primer pas d'aquesta proposta és, evidentment, la lectura del conte. La primera vegada serà el/la mestre/a (de llengua) qui farà la lectura en veu alta per captar l'atenció dels alumnes i de les alumnes.

Tot seguit s'inicia una conversa que garantirà la comprensió de la història per part de tothom. A partir d'aquest moment en una altra sessió de llengua es plantejarà al grup la possibilitat de fer un *treball* a partir del conte.

Tenint en compte que es tracta d'un projecte, la metodologia a seguir hauria de partir dels coneixements previs que tenen els nens i les nenes i continuar pel camí del que volen saber, per acabar fent una síntesi del que han après.

Cada cop que iniciem una sessió de treball de qualsevol àrea començarem amb la lectura d'alguna de les pàgines, o bé amb l'anàlisi d'alguna imatge.

D'altra banda el treball cooperatiu serà present en moltes de les activitats de les proposades per tal que s'organitzin en grups coordinats.

4. ACTIVITATS, ÀREES CURRICULARS I COMPETÈNCIES BÀSIQUES

Activitat 1 Comprensió i motivació	Àrea Llengua i literatura
Competències d'àrea Competència comunicativa lingüística i audiovisual.	
Competències bàsiques Competència oral. Competència literària. Tractament de la informació i competència digital.	

Activitat 2 Bo i dolent	Àrea Filosofia
Competències d'àrea Competència comunicativa lingüística i audiovisual. Competència social i ciutadana.	
Competències bàsiques Competència oral. Competència d'autonomia i iniciativa personal.	

Activitat 3 La notícia	Àrea Llengua i literatura
Competències d'àrea Competència comunicativa lingüística i audiovisual.	
Competències bàsiques Competència escrita. Competència d'aprendre a aprendre. Tractament de la informació i competència digital. Competència d'autonomia i iniciativa personal.	

Activitat 4 La descripció	Àrea Llengua i literatura
Competències d'àrea Competència comunicativa lingüística i audiovisual.	
Competències bàsiques Competència escrita. Competència d'aprendre a aprendre. Competència d'autonomia i iniciativa personal.	

Activitat 5 El pas del temps	Àrea Coneixement del medi: social i cultural
Competències d'àrea Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic.	
Competències bàsiques Competència de viure i habitar el món. Tractament de la informació i competència digital.	

Activitat 6 Joc del rierol	Àrea Educació física
Competències d'àrea Competència en el coneixement i la interacció en el món físic.	
Competències bàsiques Competència en el desenvolupament personal. Competència en el coneixement d'un mateix. Competència d'autonomia i iniciativa personal.	
Activitat 7 Els sons de les guerres	Àrea Educació artística: música
Competències d'àrea Competència artística i cultural.	
Competències bàsiques Competència en la comprensió del món: aprendre a percebre. Competència oral.	
Activitat 8 El color de la guerra	Àrea Educació artística: plàstica
Competències d'àrea Competència artística i cultural. Competència comunicativa.	
Competències bàsiques Competència social i ciutadana. Competència en la comprensió del món: aprendre a produir.	
Activitat 9 Problemes d'edats	Àrea Matemàtiques
Competències d'àrea Competència matemàtica.	
Competències bàsiques Competència en el tractament de la informació. Competència en autonomia i iniciativa personal. Competència en aprendre a aprendre.	

3.1. Competència comunicativa lingüística i audiovisual

- Competència oral: Es desenvoluparà mitjançant l'escolta, les interaccions, la lectura, els diàlegs i les converses en filosofia, en el treball en grup...
- Competència escrita: Bàsicament es desenvoluparà amb l'activitat de la producció de les dos tipologies textuais: la notícia i la descripció.
- Competència literària: Es vol potenciar l'hàbit lector, el gust per la lectura. Es vol donar a conèixer nous autors de narrativa infantil.
- Es contribueix a que l'alumnat tingui una percepció més amplia del que pot significar llegir un llibre, contribuint d'alguna manera a potenciar la imaginació i la creativitat.

3.2. Competència artística i cultural

Aquesta competència es desenvoluparà des dels dos apartats: Visual i plàstica i Música. Es proposen activitats d'anàlisi tant d'imatges com de sons per tal de conèixer el món que els envolta així com fomentar l'esperit crític. També s'haurà de posar en funcionament la iniciativa, la imaginació i la creativitat.

3.3. Competència matemàtica

Es desenvoluparan activitats que fan de l'ús de les matemàtiques una eina per a la vida diària: plantejar-ne i resoldre problemes, generar preguntes i desenvolupar estratègies de resolució.

3.4. Tractament de la informació i competència digital

La font d'informació és el propi llibre de lectura. En algunes activitats però, la informació s'haurà d'ampliar o contrastar buscant a d'altres fonts d'informació com poden ser llibres de coneixements o bé, Internet.

3.5. Competència d'aprendre a aprendre

Les activitats proposades a la unitat contribueixen a conduir el propi aprenentatge, es tracta d'activitats que es poden realitzar usant diferents tipus d'agrupament (individual, petit grup i gran grup).

A més, la utilització d'eines i recursos digitals han de permetre que l'alumnat vagi prenent consciència d'aquelles capacitats que entren en joc en l'aprenentatge: atenció, expressió escrita, organització del temps, cerca de la informació, presa de decisions...

3.6. Competència d'autonomia i iniciativa personal

Aquesta competència pren rellevància sobretot en les activitats en les que l'alumne ha d'interaccionar amb el grup d'una manera responsable, tolerant i autònoma alhora que ha de ser capaç de treballar en grup planificant, col·laborant i prenent decisions tant individuals com col·lectives.

3.7. Competència coneixement i interacció amb el món físic

La interacció del propi cos amb un espai determinat, així com la valoració de l'activitat física per perseverar la salut contribuiran al desenvolupament d'aquesta competència.

A més a més hi contribuirà l'anàlisi de fenòmens naturals com ara les estacions de l'any.

3.8. Competència social i ciutadana

L'alumnat ha de treballar amb entesa i respecte, haurà de saber participar i consensuar. D'aquesta manera garanteix assolir els objectius del seu treball.

Activitat 1. Comprensió i motivació.

ÀREA CURRICULAR

Llengua i literatura

CONTINGUTS CURRICULARS

Adquisició de nou vocabulari.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

Per motivar l'inici del projecte farem un mural amb paraules noves que trobarem al llarg del conte i amb dibuixos fets pels nens i les nenes.

Tornarem a llegir la història, però ara ho farem de forma col·lectiva, aturant-nos cada cop que trobem una paraula nova, moment en el qual cercarem diferents maneres de conèixer el significat: algun company ho sap, busquem al diccionari, busquen a Internet...

Prendrem nota d'aquestes noves paraules per fer després el mural.

Per acabar la sessió ens distribuïrem per grupets de 4 alumnes cadascú dels quals farà un dibuix d'una part de la història.

Amb les noves paraules i els dibuixos farem el mural d'inici del nostre projecte.

Activitat 2. Bo i dolent

ÀREA CURRICULAR

Filosofia.

CONTINGUTS CURRICULARS

Els conflictes i les guerres.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

Si l'escola té projecte de filosofia dedicarem una de les sessions al tema més profund d'aquest conte: la guerra i els conflictes. Si no és així es pot fer a l'hora de tutoria.

DESENVOLUPAMENT

Asseguts tots en rotllana, amb un clima adequat (persianes mig abaixades ...) generarem un diàleg sobre:

- Què saben sobre les guerres.
- Quins sentiments es poden produir en les persones que viuen en un país en guerra.
- Per què comencen les guerres.
- Quines alternatives poden haver per solucionar conflictes.

Activitat 3. La notícia

ÀREA CURRICULAR

Llengua i literatura

CONTINGUTS CURRICULARS

Estructura externa de la notícia.

Estructura interna de la notícia.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

La notícia com a tipologia textual s'ha iniciat a 1r., amb el treball dels "peus de foto" .

A 2n. s'amplia aquest treball amb l'anàlisi formal de la notícia, tant a nivell extern com l'estructura interna del text.

L'objectiu final d'aquesta activitat és saber redactar una notícia incloent tots els seus elements.

DESENVOLUPAMENT

Sessió 1:

A la pàgina 4 del conte podem llegir:

Però un vespre, quan llegia el diari, el pare d'en Flon Flon va dir:
-Males notícies! La guerra està a punt d'arribar.

Aquesta pot ser l'excusa per començar el projecte:

- Què és un diari?
- Què és una notícia?
- I la guerra, sabem què és?

Recollirem les aportacions dels nens i les nenes que segurament recordaran el treball fet el curs anterior i parlaran de les notícies de guerra que senten als mitjans de comunicació.

Al final d'aquesta sessió quedarem que per al proper dia portarem algun diari per buscar notícies que en parlin del tema.

Sessió 2:

Observació dels diaris que hem portat a la classe.

Analitzarem una notícia sense endinsar-nos en el contingut del text, únicament ens fixarem en l'estructura externa:

- Nom del diari.
- Títol.

- Subtítol.
- Fotografia i peu de foto.
- Autor.
- Data.

Sessió 3:

Anàlisi del text d'una notícia.

Llegim la notícia i anem omplint l'estrella que ens ajudarà a extreure les parts: què, qui, on, quan, com.

Sessió 4:

Dividim la classe en grups de 5 alumnes. Cadascú pensa una part de la notícia i elaborem l'estrella (pauta).

Redacten la notícia entre tots i després la passen a net en un full pautat (en format de full de diari)

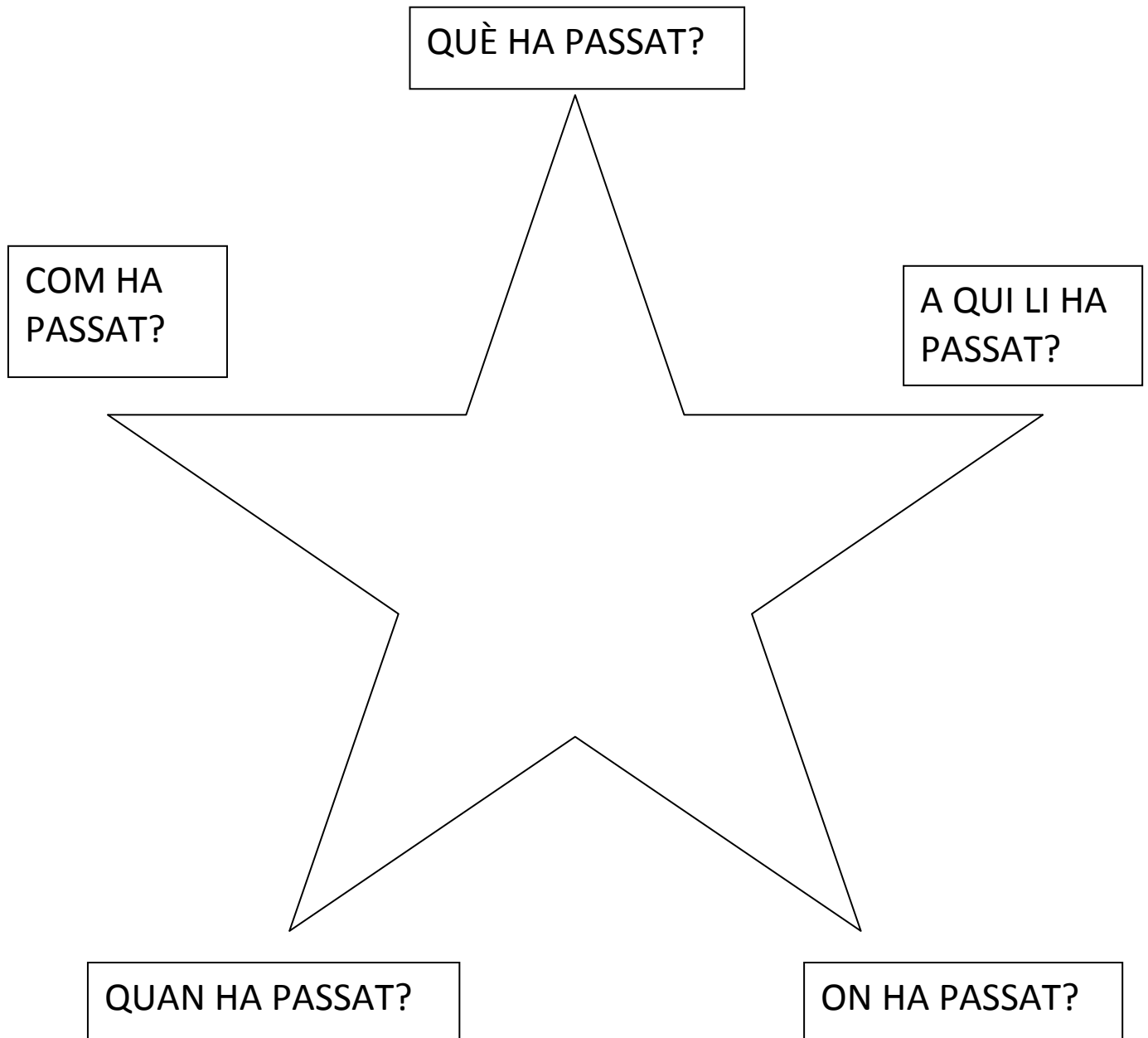
Sessió 5:

Passar a net la notícia fent servir l'estructura externa i interna.

Material:

- Estrella
- Full pautat

Estrella per a treballar el **COS DE LA NOTÍCIA**

Full pauta per a l'elaboració de la notícia

[data]

[nom del diari]

[títol]

[subtítol]

[nom del periodista]

[lloc]

[cos de la notícia]

[foto]

[peu de foto]

Activitat 4. La descripció

ÀREA CURRICULAR

Llengua i literatura

CONTINGUTS CURRICULARS

La descripció de paisatges.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

La descripció és una tipologia textual a treballar aquest curs.

L'objectiu final d'aquesta activitat és fer una petita descripció d'un paisatge, fent servir el vocabulari adequat, adjectius i petites comparacions.

Podria ser que la inquietud dels nens també ens portés a treballar la descripció d'algun personatge.

D'altra banda aquesta és una activitat que pot ser interessant per treballar de forma

col·laborativa: fent petits grups per treballar un mateix aspecte i que després es re agruparan per completar la feina.

DESENVOLUPAMENT

Sessió 1 :

La imatge d'aquest conte parla per sí sola, en un inici (pàg. 3), quan encara no ha començat la guerra, el paisatge és colorit, amb flors; quan la guerra ha acabat (pàg. 18) en Flon Flon veu un paisatge completament diferent.

En aquesta primera sessió farem una observació detinguda dels dos paisatges. Després farem una llista amb paraules que ens poden suggerir cadascuna de les imatges i les guardarem per la propera sessió.

Sessió 2:

Partirem de la llista de paraules de la sessió anterior. Les tornarem a llegir i encerclarem les que poden servir per fer comparacions (fent servir nexes del tipus *tant... com, com, més... que*).

Farem grups de 4 alumnes, aproximadament, cadascun dels quals haurà de fer dues comparacions amb dues de les paraules encerclades.

Els grups es tornaran a re agrupar de forma que tornem a formar grups on cada membre hi aportï les comparacions del seu primer grup.

Sessió 3:

Continuem treballant en grup. Ara contestarem a les següents preguntes mirant la imatge:

- Com és?
- És de dia, de nit, primavera, estiu...?
- Què hi ha més a prop?
- Què hi ha més lluny?

- Com són les coses que hi ha?

Sessió 4:

Fent servir les comparacions i les respostes de les preguntes elaborem, per grups, una petita descripció de cada tipus de paisatge.

Al final de la sessió un portaveu de cada grup llegeix la seva descripció.

Activitat 5. El pas del temps

ÀREA CURRICULAR

Coneixement del medi social i cultural.

CONTINGUTS CURRICULARS

Els mesos de l'any.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

Amb aquesta activitat l'objectiu és reflexionar sobre el pas del temps, tant al llarg del dia com al llarg de l'any.

DESENVOLUPAMENT

Sessió 1:

Iniciarem aquesta activitat amb un joc d'atenció:

Tornarem a llegir el conte i tothom ha d'estar molt atent doncs en el moment que surti una paraula que faci referència a pas del temps hauran de dir STOP, i aprofitarem per comentar el seu significat.

Les paraules que podem comentar són:

- vespre (pàg. 4)
- endemà (pàg. 6)
- al cap de dos dies (pàg. 8)
- durava tant (pàg. 18)
- aquell dia (pàg. 20)

Després els proposarem que diguin altres paraules que ells coneixen que facin referència al pas del temps. Segurament sortiran paraules com: setmana, mesos...

Els dies de la setmana es van treballar el curs passat, aquest pot ser un bon moment per recordar-los.

Però els mesos de l'any no tots els sabran. Podem aprofitar el final de la classe per tal que els que vulguin ens els diguin.

Sessió 2:

Amb una fotocòpia del calendari de l'any ens fixarem en diferents aspectes:

- El dia del nostre aniversari.
- Quants mesos té un any.
- Quants mesos tenen 31 dies.
- Quants mesos tenen 30 dies.
- Quants mesos tenen 28 dies.

Rematarem la sessió amb un joc oral en el qual un nen/a diu un mes de l'any i ha de preguntar a un company/a quin és el mes següent (o l'anterior), després aquest nen/a serà qui preguntí a un altre, i així aniran passant tots/es.

Sessió 3:

Lectura i comentari del poema "El curs de l'any". Amb aquest poema repassarem les estacions de l'any i comentarem els canvis climàtics que es van produint al llarg de l'any.

Per acabar el memoritzarem.

Poema “El curs de l’any”

Primavera, estiu, tardor, hivern,
Quatre paraules, quatre temps.

Les estacions seguiran
marcant el ritme del temps:
hi haurà núvols, pluja, sol
tempestats, boires i vents.

El gener portarà neus.
El febrer serà variable,
pel març bufaran forts vents
i l’abril serà agradable.

Pel maig hi haurà floració,
pel juny alguna tronada,
pel juliol farà calor,
per l’agost forta secada.

Setembre serà mig sec
i l’octubre mig mullat,
novembre ens portarà el fred
i desembre el vent glaçat.

Calendari del pagès

Activitat 6. Joc del rierol

ÀREA CURRICULAR

Educació física.

CONTINGUTS CURRICULARS

L'orientació en l'espai i les nocions topològiques:

dins - fora , prop - lluny, davant - darrera.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

L'objectiu d'aquesta activitat és realitzar jocs motrius per tal de consolidar conceptes de nocions espaials.

DESENVOLUPAMENT

Per iniciar la classe d'Educació Física, podem llegir el primer paràgraf del conte que diu així:

En Flon Flon sempre jugava amb la Museta. De vegades s'estaven al costat del rierol on vivia la Museta i, de vegades, a l'altre costat, on vivia en Flon Flon.

Preparació :

Es divideix la classe en dos equips:

- Equip d'en Flon Flon.
- Equip de la Museta.

Es reparteix material divers per l'aula (cercles, pilotes, cons...).

El/la mestre/a divideix l'espai amb una corda (rierol).

Cada equip tria un material i el distribueix en "el seu costat del rierol".

Part principal:

1. Cada equip se situa en el seu costat del rierol. El/la mestre/a anirà donant ordres del tipus: "quan sentin un cop de mà l'equip d'en Flon Flon ha d'anar a jugar al costat del rierol i quan en sentin dos serà l'equip de la Museta que anirà a l'altra banda del rierol". .. (Aquesta primera activitat admet moltes variacions que serviran per engrescar els nens i les nenes).
2. Els equips es desplacen per qualsevol part del rierol i s'han de situar seguint les instruccions:
 - Una Museta prop d'un Flon Flon.
 - Una Museta lluny d'un Flon Flon.
 - ...davant o darrera.
 - ...dins o fora d'un cercle.

Tornada a la calma:

Caminem per damunt del rierol seguint les instruccions d'un company que va primer. Anem canviant la persona que va al davant.

Recollida del material.

Activitat 7. Els sons de les guerres

ÀREA CURRICULAR

Educació Artística: Música.

CONTINGUTS CURRICULARS

Discriminació sons de l'entorn.

Percepció de sons agradables i desagradables.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

L'activitat consisteix en distingir sons que normalment es produeixen al nostre voltant i que sovint no en som conscients. A més a més valorarem quins ens resulten agradables i quins no.

DESENVOLUPAMENT

El punt de partida de la sessió de música serà el fragment del conte on es fa referència al soroll que feia la guerra (pàg. 16):

La guerra era massa gran.
No s'escoltava ningú.
La sentien com anava amunt i avall.
Feia un gran terrabastall.
I encenia uns focs molt grossos.
Ho destrossava tot.

Després d'un diàleg sobre aquest fragment farem silenci i intentarem sentir "què passa" a la resta de l'escola (podem sortir al passadís, al pati...).

També podem distingir sons gravats de diferents situacions quotidianes (camió, claus, cuina, despertador, telèfon...).

Per acabar la sessió farem una reflexió sobre quins sons ens resulten agradables i desagradables a nosaltres (hem de valorar les individualitats personals i entendre que cadascú té els seus criteris).

Activitat 8. El color de la guerra

ÀREA CURRICULAR

Educació Artística: Plàstica

CONTINGUTS CURRICULARS

Colors freds i calents.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

Pretenem que els nens i les nenes vegin com influeix el color en els sentiments que pot produir una imatge.

DESENVOLUPAMENT

Per començar farem una comparació entre les imatges del conte:

Pàg. 3: encara no ha començat la guerra.

Pàg.19 i 21: durant i després de la guerra.

Iniciarem una conversa sobre els colors que destaquen en cadascuna de les imatges per arribar a la conclusió que entre els que denoten calidesa i alegria predominen el roig i el groc i entre els que denoten fred i tristor predominen els blaus, violetes, grisos.

Per acabar donarem un paisatge en blanc per pintar amb aquarel·les: la meitat de la classe ho farà fent servir els colors càlids i l'altra meitat fent servir els colors freds.

Amb els dibuixos farem una exposició.

Activitat 9. Problemes d'edats

ÀREA CURRICULAR

Matemàtiques

CONTINGUTS CURRICULARS

Estimació de resultats.

Resolució de problemes.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

Les edats dels protagonistes són una bona excusa per treballar problemes d'edats i fins i tot fer estimacions.

DESENVOLUPAMENT

Sessió 1:

A la pàgina 2 llegim:

-Quan sigui gran, em casaré amb la Museta. -deia en Flon Flon-
-Quan sigui gran, en Flon Flon serà el meu marit deia la Museta

Establirem una conversa per decidir quina edat poden tenir els protagonistes en el moment que es desenvolupa la història. Evidentment tothom tindrà raó perquè en el conte no ho diu en cap moment.

També parlarem amb quina edat creuen que es voldran casar els dos personatges, i clar aquí també sorgiran diferents opinions. Per tant la pregunta "Quants anys falten per que es casin?" té diferents respostes.

Sessió 2:

Treballarem per parelles. Cada parella haurà d'inventar un problema relacionat amb les edats dels protagonistes.

Després farem un intercanvi de problemes i els resoldrem.

Per acabar la sessió comentarem els problemes que ens ha tocat resoldre.